

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 30.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

virtutes, cumque castris de celo dixerit, cur nunc mouendas dicat. Vocantur quidem militia celi Isai. 34. Tabescet omnis militia eorum, quae verba de extremo iudicio Patres interpretantur Epiph. in ancor. Euseb. l. 11. de praepar. c. 17. Tertull. contra Heimo. c. 34. Iustin. q. 73. ad orthodoxos.

§. 2. Cum igitur nec angeli sint, nec stellae, ipsos celos potentes seu robur, & firmamentum caelorum mouendum Christus dicit. Job. 22. 14. cardines caeli, sicut Deut. 30. 4. cardines terrae, & Job. 36. 30. cardines maris, itaque ratio obscuritatis solis & lunae, & cadentium stellarum pronuntiatur; ipsa enim caelorum fundamenta, & tota corpora quantentur, poli locis suis emouebuntur, ut sit quaedam corporum caelestium confusio. Job. c. 26. 11. columnas caeli appellat.

VERSVS 30.

Et tunc parebit signum Filij hominis in caelo: & tunc plangent omnes tribus terrae: & videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa & maiestate.

QUESTIO I.

Quod signum filij hominis?

§. 1. **M**agno consensu de signo crucis interpretati sunt Patres. Chrysost. Tunc apparebit signum filij hominis in caelo. Hoc est, crux ipsa: crux enim sole fulgentior videbitur: obscuratur enim sol, crux autem apparebit: quod fieri non posset, nisi solares radios splendore superaret. Cuius autem rei gratia istud signum appareat? ut magno cumulo ludaeorum impudentia opprimatur, crucem in suam iustificationem secum habens, in iudicium veniet. Non vulnera solum, sed etiam acerbum ac ignominiosum mortis suae genus ostendens: tunc plangent tribus, non enim accusantibus opus erit cum crucem viderint. Plangent igitur quia ex morte ipsius nihil profecerunt, quia crucifixum, quem adorare oportebat, contempserunt. Vides quomodo terribiliter aduentum suum descripsit? quomodo animos discipulorum suscitauit? idcirco prius tristitia posuit, deinde iucunda commemorat, ut vel hoc modo eos consolaretur. Ceterum passionis rursus atque resurrectionis ex praestantiori habitu crucis meminit, ut etiam non pudeat eos, nec dolor inuadat, cum in signum tum proponenda sit. Alius autem videbunt, inquit, in quem pupugerunt, propter quod vtiq; plangent tribus videntes quod ille ipse sit, quem crucifixerant. Verum quoniam crucis mentionem fecit, ideo subiicit: quia videbunt filium hominis non in cruce, sed venientem in nubibus caeli cum virtute & gloria multa. Noli enim credere, quia crucem audisti, tristem & amarum futurum, sed cum virtute & gloria magna venturum, non dubita. Crucem autem secum habet ut peccatum ipsum sine accusatione condemnatur veluti qui lapide percussus ipsum lapide vel cruentas vestes in testimonium ostendat. Veniet autem in nube sicut assumptus est: haec omnia tribus videntes, flebunt, sed mala sua non in solo fletu terminabuntur. Et fletus quidem erit, ut a seipsis proferre sententiam & seipso condemnare aspiciantur.

Et Augustin. tract. 118. in Ioan. Postremo quid est, quod omnes nouerunt signum Christi, nisi crux Christi? Quod signum, nisi adhibeatur, siue frontibus credentium, siue ipsi aqua ex qua regenerantur siue oleo, quo chrismate vnguntur, siue sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.

Signum
crux.

Signum enim notum esse debet, quod proprium est Christum signum, quod velut regum vexillum, i-

plum iudicem antecedit. Tale signum non est aliud, nisi signum crucis. Apparebit autem & regna, alii dicunt, & regna in caelis, & regna in splendore, & regna in virtute. Nondum ita nota crux erat discipulis, ut signum aut vexillum regum iudicarent: itaque certum aliquod signum fore indicantur, ipsis tamen quidem ignotum, ut recte Tostatus monet. Tota tamen Ecclesia est in hac sententia. Hoc signum crucis erit in caelo, cum Dominus ad iudicandum venerit. Vide hoc loco Chrysostomus. Bedam. Consolationi erit iustis, qui tanto precio redempti sunt, & impiis terrori, qui tantam neglexerunt salutem. Ideo plangent se, & collis palmis, & pro dolore & poenitentia peccata sua detestabuntur.

§. 2. Eadem illa crux, in qua dolores & mortuus Christus sustinuit: Ita ex Sibylla.

O lignum felix in quo Deus ipse pependit.
Nec te terra capit, sed caeli tecta videbit.

Cum renouata Dei facies ignita micabit.
Ita Thom. Wald. 3. p. tit. 20. c. 18. 11a & S. Ephrem. de poenit. cap. 4. Magna luce praecedet, vel ab angelis deferetur. Anselmus praefendum existimat. Ex quo etiam Bell. lib. 2. cap. 28. de imaginibus probat. Crucis honorem haberi posse, qui tamen ad Christum transferatur.

§. 3. Ne crucem Caluinus admittat, ipsum Christum a fore signum, & velut vexillum, totius mundi intuitu in se conuersum. Bulling. signum, ait, remanet filij hominis in iudicium. Allusit, inquit, ad morem regum, principum seculi qui in militiam ac pugnam egrediuntur, prima ad qua miles spectet, ac congregetur, proferunt. Signum igitur aliquod est, quod iudicem praecedat, non ipse iudex. Zwinglius vero parum conuenienter. Metaphoricam locutionem ait, Periphrasim esse accitum & aduentus professionis diuinae. Ervirdus Daner. edet. Jochen aufstecken, ergo certissime veniet. Signum apparebit, hoc est praeparas se, iam veniet. Erigit signum. Adit autem, solum duces primum signa erigere, & exere, antequam exercitus p. officiat. Signum igitur aliquod Christus exiecit, apparuit signum filij hominis, cuius aspectu plangent omnes familiae terrae, deinde videbunt filium hominis. Si sane diceretur, iam apparuit signum imperatoris, & timuerunt hostes, & tunc viderunt imperatorem venientem: nemo sanus non distinguere Imperatorem a signo Imperatoris.

¶ Mirum autem est, quodam esse tam inimicos crucis Christi, ut cum dicit Scriptura, signum filij hominis apparitum, & visus os filium hominis ipsi negent: signum apparitum praeter filium hominis, cum idem Eucharistia ubi est filius hominis, signum filij hominis imaginetur.

QUESTIO II.

Quomodo veniet filius hominis?

§. 1. **M**agna gloria. Veniet autem in nubibus, sicut ascendit. Magna corporis, & animi gloria exten- no etiam splendore. Nam c. 25. omnes angeli cum eo. Omnes enim in iudicio tanquam re omnium maximi assistent, vide Dan. 7. Soarez us noster in corporibus assumptis venturos putat; sic enim & tubamini- bunt, & sic ascendente Domino apparuerunt. De angelorum frequentia, Dionys. c. 14. caelestis Hierarch. ex Zachar. & 14da Epist. Ex quo etiam apparet Christi diuinitas in cuius ministerio sint omnes angeli. Cetera quae ad maiestatem pertinent aliis in locis propriam habent expositionem.

VER-